

POAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

2. čislo

Budyšin, februar 1978

Lětnik 82

Hrono za februar 1978

Knježe, komu pónđzemy? Ty maš słowa wěčneho žiwjenja.

Jana 6,68

Hdyž naše hrono w zwisku cyleho wotrězka čitamy, pónzajemy, zo je prajene w času, hdyž zo mnozy wot Jězusa wotwobročichu. Jězuse słowa zdachu so jim twjerde być. Po zdaću bě Jězuse wot nich wjace dopóznača a dobreje wole wočakował, hač chcychu woni dać. Tuž woteńdžechu, dokelž nochcychu čězu njeseć, kiž Jězuse slowo jim napoloži. Situacija tehdomnišeho časa so w tym našej runa, zo tež w našim času ludžo wot Jězusa woteńdže, dokelž mjenja, zo Jězuse jim přewulku čězu napoloži. Ale što Jězuse k tomu praji?

Jězuse so tehdom wučomnikow prašeše: „Chceće wy tež přeć hić?“ Jězuse potajkim nikoho njenuzuje, zo by pola njeho wostał, tež džensa nic. Můžemy so swobodnje za njeho abo přećiwu njemu rozsudzić. Ale jeli chcemy so prawje rozsudzić, mamy so prašeć: Što je za mnje Chrystus? Ma wón za mnje a moje žiwjenje wuznam abo móžu bjez njeho wuńć, snano hišće lěpje hač z nim?

Wučomnicy su tehdom na tuto prašenje wotmołwili. Chcemy na tutu wotmołwu kedźbować. Móžno, zo nam wotmołwa tehdomnišeho časa pomha so džensa prawje rozsudzić.

Pětr drje za wšitkich wučomnikow rěči, hdyž so k Jězusej wuznaje. „Komu pónđzemy?“ tak so Pětr praša. Jeli wón wot Jězusa woteńdže, potom wjetšemu a lěpšemu. Ale tajkeho Pětr njenamaka. Za njeho je Jězuse najlěpši a najwjetši; je Jězuse tola Chrystus, syn žiweho Boha. Bjez tuteho zbóžnika Pětr wjace njemóže być. Bjez Chrystusa je za njeho wšitko čmowe a prózdne. „Komu pónđzemy?“ je prašenje, na kotraž Pětr jenož jednu wotmołwu znaje: K Jězusej můžemy přińć, nchtón nam tak njepomha kaž wón.

A njeje to tež wotmołwa za nas? Komu chcemy hić ze swojej nuzu a hrěchom? Što nam pomha w našim žedźenju za wěrnosću a wumóženjom? Tu njemóže nam ničtón druhi pomhać hač Jězuse Chrystus! Na prašenje: „Komu pónđzemy?“ můžemy jenož jednu wotmołwu dać:

Prokop Urban

Ze Zejlerjoweho duchownskeho džěla

„Knjez duchowny, knjez duchowny!“ wolaše za fararjom Zejlerjom stara Žurowa, hdyž bě so z wosady dom wrócił. Wona za nim běžeše, zo tak nohi wotlětowachu. Zejler wšak Žurec wowku wosebje lubo njeměješe. Wón wědžeše dosć wo jejnym wótrym jazyku a kak rada na swojim blišim stajnje to njedobre pytaše. Hižom někotre razy bě jej do swědomja rěčał. Samo z klětki bě wo tym porěčał, ale stara Žurowa nochcyše so polěpsić.

„Wona wšak snano njewě, što zleho čini“ – rozmyslowaše při sebi Zejler. „Hinak to njeje móžno.“ Hdyž zasłyša zady sebje wołanje, pozasta drje, ale nič runje zwjeseleny a so woprašča: „Na, što chceće, Žurowa?“ „Knjez duchowny, dyrbju wam něšto strašneho prajić! Wěsće, zo mloda Henčlowa kuzla?“

Zejlerjej so zecny. Wón wědžeše, zo je we Łazu dosć přiwěry wšelakeho wašnje – kaž wšak po cylej Łužicy. Ze wšej mocu bě přećiwu tomu wjował – z klětki, na swojich mnohich přednoškach, při wosobinskih dušepastyrskich rozmołwach. Wón drje so tajkim přiwěrkam směješe, ale stajnje rěčeše ze wšej chutnosću přećiwu nim a sprócniwje rozestaješe wosadnym, kak je přiwěra hrěch přećiwu božej kazni. Zo pak so we Łazu něchtó z kuzlanjom zaběra, wo tym hišće nič słyšať njebě. A nětk přińdže stara Žurowa z powěsću, zo Marja to čini, kotruž bě na pačerjach wučil, konfirmował, wěrowať, kotraž každu njedželu kemši chodžeše pod jeho klětku. Ta dyrbjała kuzlać?

„Bojeće so Boha! Tajke winowanje je hrozne! Derje sej to přemyslaće. Přińdžće za hodžinu na faru a rozpo-

K Jězusej, dokelž hewak žanoho njeje, kiž nam tak pomha kaž wón.

Pětr jeho tohodla „Knjeza“ mjenuje. Swjate pismo pak tuto slowo w druhim zmysle wužiwa, hač smy my to zwučeni. My mjenujemy kóždeho muža „knjeza“. Swjate pismo pak z tutym wurazom někoho mjeni, kiž nad nami knježi a nam něšto prajić ma. Potajkim praji Pětr k Jězusej: Ty knježiš w našim žiwjenju. Ty maš nam něšto prajić. Žanoho drugeho „knjeza“ hač tebję njenamakamy.

Hač můžemy my to tež prajić, zo je Jězuse naš knjez, kiž nad nami knježi a w našim žiwjenju postajić ma? Hač to tež wo nas plaći, zo njenadeńdžemy drugeho „knjeza“?

Pětr nam tež praji, čehodla drugeho knjeza za njeho njeje. „Ty maš słowa wěčneho žiwjenja“. Z tym wón praji, zo njewostanje pola Jězusa džiwow abo znamjenow dla, kiž bě Jězuse činił, ale Jězuse slowow dla, kiž woprawdžite žiwjenje posrědkuja, dokelž su bože slowo. Pětr wě, zo je w Jězuse slowje zbóžnosć wobzamknjena. Tutu zbóžnosć přinjese Jězuse Chrystus jako boži dar k nam. W lišće na Romskich čitamy: „Wěčne žiwjenje je dar boži w Chrystusu Jězuse, našim Knjezu.“ Z tym Chrystus nam něšto přinjese, štož bjez njeho nihdže njedostanjemy a štož ma za nas wulku hódnotu.

Hdyž smy pónzali, zo ma Jězuse za nas woprawdže „słowa wěčneho žiwjenja“, potom wostanjemy pola tuteho knjeza a so k njemu wuznawamy, tež přeć skutki. Potom pak so tež njedžiwamy, zo druzy wot Jězusa woteńdu. Woni njejsu hišće pónzali, što Jězuse poprawom je. Zo bychu tež woni jónu pónzali, zo ma wón „słowa wěčneho žiwjenja“, mamy my to swoje činć. Mamy, kaž Pětr w našim hronje, so ke Chrystusej wuznać. „Ja wěm, do koho wěrju, ja wěm, što wobsteji.“ Druha štučka tuteho kěr- luša rěka:

Ja wěm, što zawostanje,
što njewopuści mje,
što nihdy njerozpadnje,
mój wěčny založk je.
Slyš: Jězuse slowa
mi wěčnje wěrne su,
so duša we nich chowa
a ma je za skału.

Albert

wědajće mi wšo. Njepřińdžće-li, widžu, zo sće so myliła – a ja njejsym nič słyšať.“

„Ale knjez duchowny!“ – wurazy Žurowa.

„Ja sym wam prajił“, přetorhny ju Zejler energisce, „za hodžinu budžće na farje, jelizo so wam chce.“ A spěšnje woteńdže wot překwapjeneje Žurec wowki.

Lědom bě so wučinjena hodžin minyła, a Žurowa stupa do Zejlerjoweje studowanskeje stwy. Wón ju dostojnje witaše. Hladajo jej kruće do wočow rjekny jej: „Wo to was prošu, Žurowa, njejsće-li sej dosć wěsta, štož chceće mi prajić, tak njerěčće radšo docyła.“

„Ja sym sej toho čisće wěsta, knjez farar“, rjekny Žurowa. „Sama sym widžala, kak je mloda Henčlowa torhała čertowe kwětki, wósty na rowach samomordarjow před kěrchowскеj murju.“ Zejler bě wšón spóšeny, ale Žurec wowka ma to njekedźbo-

waše a pokročowaše. „Wona mi sama praješe, knjez duchowny, hdyž so je je woprašach, k čemu to čini, zo budže z nimi kuzlać. To dyrbjach wam rjec. Wy sće tola naš farar.“

„To sym“, rjekny Zejler ze škropawym hłosom. Hdyž bě Žurowa wotešla, poda so Zejler hnydom na puć k Henčlowej. Do wočow jej rjekny:

„Marja, ty pječa kuzlaš. K tomu chodžiš na rowy samomordarjow po wósty.“ Při tym pokaza na wósty, kotrež stejachu w hlinjanym horncu na blidže na wušiwany m rubišku.

„Knjez farar“, rozhněwa so Marja,

„tele wósty sym sej wotrěznyła zady kěrchow. Tam njejsu žane rowy samomordarjow. Wy tola to sam přeco zaso znowa wuzběhujće. Mój Jan ma wósty rad a ja tež. Ale z nimi kuzlać? To mi njeje ženje do mysłow přišlo. To ja njemóžu a tež nochcu.“

„Čehodla pak sy to Žurec wowce prajila?“

„Dokelž stajnje za něčim pyta a blady roznošuje, tele stare žonisko.“ Marja bě zawěrnje rozžlobjena.

„Marja, my nimamy prawo sudžić. Stožkuli to je! Njech je nam tež nje-luby. Tole prawo ma jeniće Bóh. A

to wo kuzlanju Žurec wowce rozkladžeš — a budžeš z njej rěčeć“, do-da Zejler čicho.

Marja mjelčeše. Widžomnje třepo-taše. Zejler přistupi k njej a położy jej ruku na schilenu hłowu. Po čichej chwili rjekny Marja:

„Prošu wodajće mi, knjez duchowny.“

Zejler wutrobnje wotmołwi: „Ty mje njejsy raniła.“

Přichodnu njezdělu předowaše Zejler wo rjanosci wóstow, kotrež njejsu čertowe kwětki, ale bože. Kaž wšitko druhe so tež wone njehodža za kuzlanje. Trochu so při tym posměwaše.

Tuž dži a připowědaj ewangelij 6. pokročowanje

Sotra Frieda Wjelic

13. Na pućowanjach

Štyri možnoty mějachmy za pućowanje: awto, nosydló, konjacy wóz a pěši. Z hłowneho města prowincy Yünan jězdžeše omnibus, ale drohi běchu jara špatne. Za čas deščow bus docyła njejezdžeše. To wšak běše wulke wolóženje, město dweju dnjow w nosydle za šěsć hodžin w busu móc puć přejěć njezdziwajcy wšeho přetrášenja a stajneho stracha. Njezboža stawachu so husto.

Ja spominam na tamny mejski dzeń w Yüki. Džesać misionkich sotrow wočakowach, kotrež ducy z Kunminga, hdžež běchu na prózdni-nach byle, chychu pola nas přenocować. Wšo bě za hosći derje přihotowane. Hdyž chych runje po lube sotry k busej dońć, přiběža nastrožany muž. Hnydom so bojach, zo je so něšto stało, a hižo woła: „ši-waj-jang-lau-mi“ — džesać wukrajnych kozow bě w busu, kotryž je so powalił a nětko na rajsowym polu leži. Nimo džesać misionarkow běchu tež štyrjo Chinjenjo w awće. Wšitcy běžachmy k znjeboženemu busej, ale kak so dźiwachmy widžo, zo so tamni z busa kramosćachu. Nikomu njebě so ničo stało. To bě wulki boži dživ. Bóh bě jich zwarnował. Nětko Chinjenjo roznošowachu po měsće a wokolinje: „Bóh wukrajanow je nas wumohl.“

Naše misionstwo měješe 16 hłownych a 32 pódłanskich stacijow, mjez nimi tež jednu šulu za slepych a jedyn dom za syroty. Jenož hdys a hdys so mjez sobu wopytowachmy. Puće běchu dny daloce. Wot hłowneho města hač do poslednjeje stacije w pođnju prowincy Yünan trjebachmy 16 do 18 dnjow. Tajke pućowanja běchu dosć wobćežne, wosebje za čas deščow. Wuske šćežki, chabate mosty! Z hubjenymi čolmami přez strašne rěki a zaso přez wysoke hory a hluboke doły, doniž skónčnje njeběchmy na misionскеj staciji. Runje na tajkich pućowanjach přeco zaso nazhonjachmy, zo Bóh svojich jan-dželow sće, kotřiž puć prihotuja a swoju ruku dźerža škitajo nad wulkimi a małymi. Nic jenož dźiwje zwě-rjata, ale tež rubježnicy wohrožachu pućowacych. A kak husto je mision-ska karawana přišla do rukow taj-kich ludźi, kotřiž ju wurubjachu. Bohu budž džak — ničtó z našich njebu morjeny.

W bliskosci městow běchu puće při přijomnym wjedrje tajke, zo móżachmy 30—40 km z wozom jěć. Do ma-leho, dwukolesateho woza z wulkimaj gumijowymaj wobručomaj zapřahny so kón abo mul (Maultier). Njech bě tež ruma mało, tak móžeše tola hač do džewjeć wosobow sobu jěć. Wóz bě bjez spinadła. Tuž dyrbeše kon-ik po horje dele jón z mocu dźer-žeć. Druhdy wšak njemóžeše dodžer-žeć. Tole widžo zeskakachmy ruče

Sotra Frieda Wjelic mjez chinskimi žonami — křesćanskimi a tajkimi, kotrež so na křćenicu přihotowachu

wšitcy hromadže z woza. Po horje wšak pohnoč hustodosć pućowacych přecelnje prošeše, zo bychu dele zalězli a pomhali čišćeć. Rady spominam na wšelke tajke jězby.

Wo wjele pomašlo je pućowanje w nosydle, ale tež mjenje strašne. Mjez dwěmaj bambusowymaj žerdkomaj sedžiš kaž na stólcu. Nošerjo su spu-šćomni. Wobsunywši so tola raz je nošer hnydom zaso na nohomaj. Tak so to sta, hdyž běch po puću do Oša-na, zo bych tam swoje poslednje rě-čne pruwowanje zložila. Na tamnym nowemberskim dnju so deščowaše. Něhdze pječ kilometrow před městem so jedyn z nošerjow wobsuny na wu-skim, hladkim pućiku, a wšitcy hro-madže ležachmy na rajsowym polu. Połni hlíny wulězchmy z błota. W swojej blócanej drasće dońdžechmy skónčnje na misionскеj staciju, hdžež so nam njemało dźiwachu.

Zaso raz běch w nosydle po puću do Ošana. Rada wšak so nje-dach no-syć. Druhdy pak so při tym sklad-

nosć skići k dobrym rozmołwam. Tak tež tehdom. Hdyž běchmy hižom ně-kotre hodžiny při smalacym slóncu po lutyh kamjenjach po puću, pra-ješe jedyn z nošerjow:

„Misionarka, twoje čělo je dobre. Kelko šklíčkow zjěš k wobjedej?“ Trochu spodziwana wotmołwich: „Nic tak wjele kaž wy — dvě šklíč-ce.“ Mjelčo džěchmy dale, doniž jed-yn z njeju njepraješe: „Misionarka, ty sy čězka.“ Najradšo bych z nosydlá wulězla, ale runje na tutym dnju běch njelubu wěc nazhoniła. Hdyž

běch dele skočila, běžeštaj nošerjej z prózdny nosydlom tak chětre, zo njemóžach sobu. Tuž tam stejach sama lůtká wosrjedž Yünanskich ho-row. Sto činić? Skónčnje jeju nama-kach w přichodnej hospodže, hdžež opium do so srěbaštaj — tutón slódkí jěd. Wo ničo so nještaražo bě jimaj wšojedne, zo dyrbeštaj korčmarjej položcu swojeje mzdy tutoho čězkeho dnja zaplaćić. Doma čakachu žona a džěci a njemóžachu so najěć. To jich njemyleše. Hdyž bě jich čas přišo, dyrbjachu swojemu zlemu njepočin-kej opiuma služić. Tak by to tež džensa bylo. Tuž spytach so z nimaj do rěčow dać.

„Prajtaj mi prošu, kelko překuri-taj wšednje?“

„Tři chien“ — to je chinska měra.

„To je za tydžěn 21 chien.“

„Haj“, so mjelčo wotmołwi, „tak wjele trjebamy — a sebi njemóžemy pomhać.“ A po chwili: „Misionarka, maš ty jedyn fah-tsi, wupuć?“

„Nic tak ruče. Najprjedy chcu wa-

maj wuličić, kelko za jedne lěto za opium wudawataj.“ Ličba bě tak wysoka, zo so jednemu wusuny: „Za to bych sej móhl chěžu kupić.“ Tamny doda: „A polo k tomu.“ „A k wobjedam bychmy mjaso měli.“ Wobaj přemyslowaštaj a skónčnje zrudnaj wuznaštaj: „muh-iu-fah-tsi!“ — žadyn wupuć z našeje nuzy.

„Tola! Tež za waju je pomoc.“ Słonco so chowaše. My so k městu bližachmy, a ja jimaj powědach wo wšehomócnym Boze, kotryž chce naše puta roztorhać a wšitkim čłowjekam puć do swobody pokazać, zo by jim dał wěrne, zbóžne žiwjenje. Hdyž běchmy wječor do města došli, jimaj wuplačich a dobry připitk k tomu. Najbóle pak mje wjeseleše, hdyž rozžohnujo so jedyn z njeju mi prašeše: „Misionarka, jutře dyrbiš namaj wjace wo wšehomócnym Boze powědać.“

To bě přeco wulke wjesele, hdyž so hdys a hdys na misionскеj staciji zetkachmy, hdyž so najwjetši dźiwsta, zo wuswobodzeni wot swójeho zleho wotročkowstwa hrěcha zbožowni mjez křesćanami sedžachu a rěčachu z džakownosću wo swojim zetkanju z Chrystusom.

Přichodnje dale!

Sotra Frieda Wjelic je wotmolwila

Naše prašenja běchu:

1. W kotrym lěće su Chinjenjo nětkole žiwi? My mamy lěto 1978 po Chrystusu.

2. Hdy so za nich lěto započnje? Tež 1. januara?

3. Kak džěla lěto? Tež do 12 měsacow?

4. Hdy so za nich dzeń započnje? Tež wosrjědž nocy 0.00 hodž.? Za Židow započnje so nowy dzeń, hdyž so wječor slonco chowa.

5. Ma jich dzeń tež 24 hodžin?

6. Maja Chinjenjo něšto podobne kaž naš tydžěň — 1 njedžela a 6 dnjow džěto?

7. Su chinscy křesćenjo do nuzow přišli dla swjećenja njedžele a druhich swjatychn dnjow?

8. Kajke su Chinjanow wysoke swjate dny?

9. Što su te wažne swjědženje w chinскеj swójbje?

Wotmolwy:

1. Chinjenjo liča lěto po založenju chinскеje republiki w lěće 1911, jako Sun-ja-tsen knježerstwo do ruki wza. Tuž pisaja nětkle lěto 67.

2. Lěto so tež 1. januara započnje.

3.-7. Chinjenjo so zložuja po europskim wašnj: lěto ma 12 měsacow, dzeń 24 hodžin, dzeń so tež započnje wo polnocy. Njedželu su zarjady začinjene, ale ludžo džělaja. Křesćenjo mžachu njedželu kemši chodžić.

8. 1. oktobra bě dzeń republiki. Wosebje pak so swjěčeše w swójbach nowe lěto — 3 hač do 4 njedžele dolho.

9. Sluby, kwasy, pohrjebny a narodniny (staršich hač 10 lět) su skladnosće swójbnych zěndženjow.

Wšitkich čitarjow Pomhaj Bóh lubje strowi sotra Frieda Wjelic.

Sebjespóznaće

Čłowjek spóznawa sam sebje z tym, zo wobkedžbuje a kontroluje swoju zmyslenosć, swoje rozsudy, swoje jednanje. W swójskim wobkedžbowanju tči wšak wulki strach, mjenujcy tón, zo čłowjek jenož sebje widži, zo staji sam sebje do srjedžišća swójeho zajima a zo nastajnosći z hordosću na sebje hlada. To je jedna wěc. Druha z tym zwisuje: My ludžo wob-

Pózdna noc we wulkim měšće

kedžbujemy so sami, sami so chcemy póznać, ale to wjedže nas zwjetša k tomu, zo so sami sebi lubimy najbóle. Tež my křesćenjo! Přeco so wusprawnjamy, a z tym chcemy so rozoznawać wot druhich ludži, kotrychž mamy skerje za mjenje dobrych hač sami sebje. Čitajo spočatk 15. stawa lista na Romskich so tak zamyslujemy. So wě, zo njemóžemy bjez wědomja žiwi być a někak instinktiwnje jednać. Ale póznawajo sami sebje, dyrbimy na to myslić, zo bychmy „njemócnych slabosće znjesli“, štož rěka, zo njebychmy so powyšowali nad tymi, kiž njesju krući we wěrje, mamy-li za to, zo smy my w njej sylni. Hakle hdyž wopokazuju druhemu dobrotu, spěchuju jeho a služu jemu. Sebjespóznaće potajkim njerěka so do sebje sameho zalubować, ale sebje sameho dawać do služby blišeho, kotrehož mamy za dostojnišeho hač se bje, zo so wzajemnje přesahujemy w čestliwosći, to rěka, zo wopokazujemy blišemu wjetšu česć. Ale ke křesćanskemu sebjespóznaću słuša na každy pad hišće dalša wěc: Sebjespóznaće rěka tež sebje spóznać w hrěchu, w njepostušnosći napřeco Bohu, štož pak zaso nima rěkać, zo njewěrmy, zo bliši nima nimaja zańč. Sami sebi so njespodobać rěka so spóznać bjez toho, zo bychmy so podhódnoćili. Wěmy-li, zo so swójeho hrěcha dla sami sebi njemóžemy lubić, wěmy tež, zo je wodace w Jezusu Chrystusu. Wěmy-li wo nim, wobchadžamy z ludžimi lahodnišo, z wotmyslom jim wodawać a z nadžiju, zo nam budže wodawać nic jenož Bóh, ale zo tež ludžo budu nam wodawać.

Premjera na serbskim jewišću w Budyšinje

To njeje k přenjemu razej, zo naše Němsko-Serbske ludowe dźiwadło hru ruskeho basnika Nikolaja Gogola předstaji, kiž je žiwy był wot 1809 do 1852. Won plaći jako zastupnik kritiskeho realizma. Jeho hry njesju jenož „hoła keklija“, ale maja něšto wuprajeć.

Tón raz so hraješe jeho „Žěntwa“, „njewšědny podawk“, kaž w programje stoji, wězo hotowa komedija, ale z tragiskimi konfliktami, wosebje štož wukónc nastupa. Abo njeje tragika, hdyž Agafja (Majka Kowarjec) na kóncu, hdyž w krasnej njewjesćinskeje drasće zastupi, dyrbi nazhonić, zo je jejny nawoženja Podkolesin (Beno Mahr) twochnyl, dokelž je sebi wěc w poslednim wokomiku hinak přemyslii, dokelž je wulki egoist a ma skónčnje strach před mandželstwom? A Fjokla Iwanowa (Hanka Mikanowa), kotrejež powołanje je, žěntwy posrědkować, je sej tajku prócu dała. Wona bě nimo Podkolesina, dwórskeho radzićela, hišće třoch druhich interesentow přiwjedla, kotrychž pak běše Agafja wotpokazała. Woni ju tohodla na kóncu, jako bě ze stróželemi do womory padnyla, wusměšuja. Wono so jedna w hrě wo prawu wólbu partnera. Někotry sebi při žěntwje wěc prawje dosć njepřemysluje a druhu předoħo. To je jeho wěc, ale wupušenu njewjestu w poslednim wokomiku wupušić a ju zjebać, to njeńdže. Wšo we wšem: To běše zaso žiwa hra, derje předstajena wot našich serbskich hrajerjow, kiž su wšitcy swoje najlěpše dali. Wosebje pak maja so mjenować wosobje w hłownej roli: Majka Kowarjec a Beno Mahr, kotrajž staj na wulkotne, přeswědčace wašnje hrajoj, štož přeco tak lochko njebě. La

Po sebi sudžo
myla so ludžo.

Štož chce měć,
ma so drěć.

Hižom so prihotujemo na Serbski cyrkwinski dzeń 3. a 4. junija 1978 we Wojerecach

Ź wosadow

Wulke Źdžary: Sobotu, 14. 1. 1978, je Bóh Knjez nad žiwjenjom a smjercu wotwołał z tuteje časnosće fararja na wusł. dr. theol. Kurta Zyguša. Na njeh hakle w hodownym čísle z džakownosću spominachmy. Hišće wjele dobrego wědomostneho džela chcyše dokonjeć, ale po božej woli dyrbyeše swoje pjero wotpožić.

Serbski superintendent bě swoje džakne słowa při pohrjebje zložil na hrono z lista na Romskich:

Ja njehanibuju so ewangelija wot Chrysta, přetož je boža móc.

Japoštoł Pawoł njeboješe so wusměšowanje w Romje: twoje předowanje, twój ewangelij, Chrystusa njetrjebamy. Nam dosaha, hdyž mamy chléb a cirkus. Što nas stara bože kralestwo? Nam dže wo romske kejžorstwo! Podobnych wusměšowanjow so tež naš bratr Zyguš bojał njeje, ale je swěru w lubosći k wosadze serbsce a němšce ewangelij předował, dokelž bě jón spóznał jako božu móc. — Njeh wotpočuje w směrje!

Radwor: Štwórtk, 5. 1. 1978, pchowachmy na Radworskim pohrjebnišću duchowneho radu fararja Józefa Nowaka — na dnju jeho 83. narodnin. Wjele wosadnych a Serbow docyla bě so na jeho přewodženje zešto, kaž bě sebi to naš česćený a luby zemrěty zastužil jako swědomity dušepastyr, jako swěrný Serb, jako wobdarjený a pilny serbski basnik. Monsignore farar Salowski-Wotrowski w swojim serbskim předowanju wuzběhowaše wulke zaslužby a wuznam njebočićeho. Ja wjele při tym myslach na bibliske słowo, kotrež budže hesło našeho kublanskeho dnja w Budyšinje:

Džerž, štož maš, zo by ničto tvoj kónu njewzał!

Z horliwej swěru je lubował swój serbski lud a jako katolski duchowny je so stajnje wopokazał jako dobry pastyr swjeho stadla. Nam ewangelskim fararjam bě won luby susod, kotrehož z cyłej wutrobu sej česćachmy.

Lačonsku božu mšu swjećeše Mišnjanski biskop Schaffran z Drježdžan.

Runje na dnju pohrjeba fararja Józefa Nowaka dósta farar Salowski jako redaktor přeni eksampler no-

weho katolskeho wosadnika (kniha za bože služby). Z wulkej džakownej radosću přija syła kemšerjow tutu powěsć. Tež my ewangelscy so z katolskimi Serbami wutrobnje wjeselimy, zo je tutón wažny skutk so derje poradził. Mjeztym je tež serbsko-katolski přeložk cyłeje biblije wušoł.

Worklecy: Před sto lětami, dnja 9. 11. 1877, narodži so hrabinka Monika ze Stolberg. Z teje přičiny zeńdže so na jeje 100. narodninach konwent sotrow, lékarjo a personal chorownje ke krótkej wopominanskej swjatočnosći. Domjacy duchowny wobswětli žiwjenje dobročelki našeje chorownje. Hrabinka Monika narodži so drje nic we Worklecach, ale w El Biar pola Algiera w Africe. Jeje nan, hrabja Franc-Józef ze Stolberg, potomnik znateho hrabje Bjedricha-Leopolda ze Stolberg, sobuzažičela Bonifacijoweho towarstwa, běše léta 1870 hród a kubło we Worklecach kupil. 32lětny hrabja ženi so l. 1872 z Marju Madlenu z Hoensbruch. Chorose dla podaštaj so mandžlškaj l. 1876 do Francoskeje, wopytaštaj hnadowne městno Lourdes a lékowništaj so w Africe. Tam narodži so jimaj jemička džowka, kotraž dósta w swj. křćeńcy mjeno mačerje afriškeho biskopa swj. Hawštyna, mjeno Moniki. Swjobjne zbožo bě krótko. 9. 3. 1878 zemrě nan na zahorjenje płucow. Po jeho přecu bu čělo do Worklec přewjezene a w Chrosćicach pochowane. 4 měsacy pozdžišo zemrě tež hrabinka w starobje 28 lět. Wona bu tohorunja w Chrosćicach pochowana. Wukublanje mlódeje, 8 měsacow stareje hrabinky přewza jeje wowka a Kata Šemelkec z Dobrošic. Kajki wliw méješe tale prosta Serbowka na Moniku! Džěčo Monika džěše do ludži, hrajkaje sej z džěćimi we wsey a při wjesnym hacě, hrajkajo nawukny serbsku řeč bjezporočnje. Hdyž bě raz kmótra, so tohorunja woblékaše našu narodnu drastu. To bě jej wuznače a wuraz lubosće k ludej. Hdyž bě poňolětna, z 21 lětami, přepoda hrabinka Monika swój hród a kubło rjadej Maltesčanow z nadawkom, zo nastanje z jeje džědzinstwa chorownja. Wona sama zastupi 16. 12. 1878, krótko do hód, do rjadu s. Handrija, des dames de St. André, w Tournai w Belgiskej. W 4. léce po jeje slubach, 18. 2. 1904, wona tam zemrě jako sotra Marija Jana w starobje 27 lět. Što čini ju njezapomnitu? Jeje wulkoskutk křesćanskeje miłosće na-

přečo chudym a chorym. A zwotkel méješe prawy, jasny rozsud? Wona widžeše swoje cyličke žiwjenje, swój wosud a přichod w swětle wěčnosće.
Katolski posoł 24/1977

Serbski kublanski dzeń

póndželu, 20. 2. 1978, 9.30—16.00 hodž. w Budyšinje, Hornčerska hasa

Džerž, štož maš, zo by ničto tvoj kónu njewzał.

Prědowanje: farar Bětnar, něhdy w Budestecach, nětko na wuslužbje w Stolpinje.

2 přednoškaj, rozprawa Serbskeje superintendentury, připoldniša přestawka ze zhromadnym wobjedom.

Serbske bože služby w małym róžku a započatk nalětnika 1978

5. 2. — Estomihi: Budestecy, 14 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth); Budyšin-Michałska, 9 hodž. kemše (wosadny farar P. Albert); Bart, 8.30 hodž. kemše (farar S. Albert-Hrodzišćanski); Hrodzišćo, 10 hodž. kemše (wosadny farar S. Albert); Minakał, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar Feustel); Njeswačidło, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth).

12. 2. — Invokavit: Bukeycy, 8.30 hodž. kemše (wosadny farar G. Lazar).

19. 2. — Reminiscere: Budyšink, 10 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth); Poršicy, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth); Rakecy, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar J. Lazar).

20. 2. Serbski kublanski dzeń w Budyšinje, 9.30 hodž. kemše (farar Bětnar).

22. 2. — pokutny dzeń: Bukeycy, 9 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar G. Lazar).

26. 2. — Okuli: Njeswačidło, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth).

5. 3. — Laetare: Bart, 10 hodž. kemše (farar S. Albert-Hrodzišćanski); Budestecy, 14 hodž. kemše (farar Bětnar ze Stolpina); Budyšin-Michałska, 8 hodž. kemše (wosadny farar P. Albert); Minakał, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar Feustel); Njeswačidło, 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth).

Po statistice Bibliskich towarstw běše biblija kónč léta 1976 do 1 603 řečow přeložena. Wjace hač tři tysacy ludži džělaja stajnje na dalšich přeložkach. W léce 1976 pósłachu do 130 krajow přez 7 milionow biblijow, přez 10 milionow Nowych zakonjow, 23 milionow jednotliwych bibliskich knihow a 247 milionow bibliskich lo-pjenow a podobne.

Ceský zápas 36/77

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróć za měsac z li-cencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamołwity redaktor: Serbski superintendent na wusł. Gerhard Wirth w Budyšinje-Trělanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisće: Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-35)